

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **nezl. A. G.**, zastoupen matkou: S. G., jako zákonnou zástupkyní, zast. JUDr. Otýlií Pavlíkovou, advokátkou, se sídlem Praha 5, Lidická 28, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. 2. 2005, č. j. 8 Az 5/2004 – 44,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 1. 2. 2005, č. j. 8 Az 5/2004 – 44, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 10. 12. 2003, č. j. OAM-4974/VL-01-P26-2003, nebyl žalobci udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně bylo rozhodnuto, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, v platném znění. Správní orgán dospěl v odůvodnění rozhodnutí k závěru, že v průběhu řízení nebyla shledána žádná skutečnost, která by vedla k závěru, že nezletilý žadatel, narozený na území České republiky, splnil podmínky pro udělení azylu podle § 12 uvedeného zákona. V případě nezletilého žadatele nebylo prokázáno, že v případě vycestování do země původu má důvod se opodstatněně obávat pronásledování z důvodů v zákoně o azylu taxativně uvedených. Nebyly rovněž shledány podmínky pro udělení azylu podle § 13 odst. 1 zákona o azylu (za účelem sloučení rodiny azylanta), neboť nezletilý není dítětem azylanta, tedy toho, jemuž byl azyl již udělen (matce nezletilého azyl udělen nebyl, jeho otec je neznámý). Správní orgán v případě nezletilého žadatele neshledal po posouzení jeho osobní situace a poměrů v zemi jeho státní

příslušnosti ani důvody pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 výše uvedeného zákona. Zhodnotil též obsah překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu a nedospěl k závěru, že by nezletilý žadatel náležel k osobám ohroženým skutečnostmi, zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 výše uvedeného zákona a jejich existenci tedy v jeho případě rovněž neshledal.

Ve včas podané žalobě zákonná zástupkyně nezletilého žalobce uvedla, že rozhodnutí správního orgánu napadá v celém rozsahu pro jeho nezákonnost, která spočívá v porušení ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, kde je zakotvena povinnost správního orgánu přesně a úplně zjistit skutečný stav věci. Má za to, že tato zásada nebyla dodržena a učiněná zjištění nepostačovala ke správnému posouzení věci. Nezákonnost dále spatřovala v tom, že důkazy, které si správní orgán opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné a došlo tak k porušení § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 téhož zákona (správního řádu), takže správní orgán nemohl správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebovat zodpovědět. Provedené důkazy zhodnotil nesprávně a bez jejich vzájemné souvislosti, čímž porušil § 34 odst. 5 správního řádu. Uvedla dále, že konkrétní důvody žaloby uvede po seznámení se s celým obsahem spisového materiálu. Navrhovala, aby soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádala o ustanovení obhájce.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 9. 1. 2004 (správně zřejmě mělo být uvedeno 9. 2. 2004), č. j. 8 Az 5/2004 – 5, vyzval zástupkyni žalobce, aby ve lhůtě 15-ti dnů své podání ze dne 19. 1. 2004 doplnila o skutkové a právní důvody, pro které pokládá rozhodnutí žalovaného za nezákonné. Připomněl v této souvislosti náležitosti žaloby ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., jimiž jsou žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Tyto náležitosti však podání žalobce neobsahuje, a proto jej soud vyzval k jejich doplnění s poučením (ve smyslu ustanovení § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“), že nebude-li ve stanovené lhůtě doplněno, soud řízení o tomto podání usnesením odmítne, neboť v řízení není možno pro tento nedostatek pokračovat.

V doplňku žaloby zákonná zástupkyně nezletilého žalobce uvedla, že důvodem podání její žaloby je především špatný zdravotní stav nezletilého žalobce, který si vyžaduje operativní řešení. Přiložila jako důkaz kopii lékařské zprávy. Uvedla, že za této situace nemůže vycestovat z České republiky, neboť by to ohrozilo život nezletilého. Vzhledem k tomu považuje rozhodnutí žalovaného za nezákonné a neopodstatněné a znovu připomíná porušení příslušných ustanovení správního řádu, které správnímu orgánu vytkla již v žalobě.

Usnesením ze dne 8. 9. 2004, č. j. 8 Az 5/2004 – 35, vyhověl soud žádosti zákonné zástupkyně žalobce a ustanovil žalobci pro řízení před uvedeným soudem zástupcem advokátku JUDr. Otýlii Pavlíkovou, se sídlem advokátní kanceláře v Praze 5, Lidická 28.

Žalovaný v písemném vyjádření ze dne 22. 6. 2004 popřel oprávněnost podané žaloby a vyslovil s ní nesouhlas. Odkázal na správní spis, zejména na vlastní výpovědi zástupkyně žalobce učiněné ve správním řízení a na napadené rozhodnutí správního orgánu. Zdůraznil, že se zabýval všemi tvrzeními a výpověďmi žalobce (jeho zástupkyně), zhodnotil je a porovnal s informacemi o situaci v zemi původu a dospěl k závěru, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu a že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Dále uvedl, že žaloba nesplňuje nároky

kladené na ni v § 71 odst. 1 s. ř. s., neboť základem žaloby musí být tvrzené porušení práv úkonem správního orgánu spočívající v porušení žalobcem označeného právního předpisu (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Podání musí obsahovat žalobní body, z nichž by bylo patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, což znamená, že v žalobě musí být uvedeno nejen to, která konkrétní ustanovení právních předpisů byla podle názoru žalobce porušena, ale i jaké jsou důvody takového tvrzení. Podle názoru žalovaného podání žalobce postrádá konkrétní skutková tvrzení důvodů nezákonnosti, chybí v něm bližší specifikace, konkretizace a argumentace tvrzené nezákonnosti napadeného rozhodnutí ve vztahu k dané věci. Připomíná judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. rozsudek ze dne 14. 1. 2004, sp. zn. 2 Azs 73/2003 a dále usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 7. 1. 2004, sp. zn. IV ÚS 613/03. Podle názoru žalovaného jsou v dané věci splněny podmínky pro odmítnutí návrhu podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť podaná žaloba nespĺňuje náležitosti ve smyslu § 71 téhož zákona.

Při jednání u Městského soudu v Praze dne 1. 2. 2005 právní zástupkyně žalobce, advokátka JUDr. Otýlie Pavlíková, uvedla, že důvody uvedené v žádosti nezletilého, resp. v žalobě, souvisí se skutečnostmi, které se týkají jeho matky a z toho důvodu odkázala na svůj přednes v řízení vedeném u téhož soudu pod sp. zn. 8 Az 4/2004, pro nějž má za to, že by měl být žalobci udělen azyl z humanitárních důvodů. Z těchto důvodů navrhla, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Přítomný zástupce žalovaného navrhoval zamítnutí žaloby a k námitce týkající se neudělení humanitárního azylu uvedl, že žalovaným nebyly zjištěny žádné důvody hodné zvláštního zřetele, které by umožňovaly udělení tohoto typu azylu.

Městský soud v Praze napadeným rozsudkem žalobu zamítl a současně vyslovil, že účastníci nemají právo na náhradu nákladů řízení. Předeslal, že neshledal důvodným návrh žalovaného na odmítnutí žaloby pro nedostatek jejích náležitostí s tím, že zástupkyně žalobce podáním ze dne 25. 5. 2004 žalobu doplnila a tento doplněk obsahuje nejen formální náležitosti žaloby, ale je z něho zřejmé, jaké jsou důvody (skutkové a právní) pro zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného a čeho se žalobce vůči soudu domáhá. Byly tak splněny předpoklady pro věcné projednání žaloby.

K věcným námitkám týkajícím se neudělení azylu Městský soud v Praze uvedl, že i u nezletilého dítěte jako žadatele o azyl, byť útlého věku a narozeného na území České republiky, je třeba v obecné rovině připustit existenci důvodů zakládajících právo na udělení azylu, které spočívají v odůvodněném strachu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, a to prostřednictvím zákonných zástupců nezletilého dítěte. V daném případě však nebylo možno učinit závěr, že by důvody uváděné zákonnou zástupkyní nezletilého žalobce, tj. důvody, které tvrdila ve své žádosti o udělení azylu, byly takto podřaditelné. Jediným důvodem, který se přímo týká samotného nezletilého žalobce je totiž obava z násilnické povahy otčima matky žalobce, což by podle jejího tvrzení v případě návratu do vlasti, mohlo ohrozit i nezletilého. Obavu z násilného jednání této osoby však nelze podřadit pod žádný z důvodů taxativně uvedených v § 12 zákona o azylu, tedy pod odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině. Kromě toho sama matka žalobce při pohovoru uvedla, že již před jejím odjezdem z vlasti, otčím s ní a její matkou (babičkou nezletilého) ve společné domácnosti nebydlel. Údajný pokus o znásilnění matky žalobce jejím otčímem, který oznámila policii, byl policií vyšetřován, pokud však stěžovatelce není výsledek vyšetřování znám, je to proto, že v mezidobí opustila Arménii. Je tudíž patrné, že policie se touto skutečností zabývala a lze konstatovat, že tuto trestnou činnost soukromé osoby státní

orgány nepodporovaly, nevyvolaly, ani ji vědomě netrpěly, a nejde tudíž o důvod pro udělení azylu, který by spolu se zástupkyní sdílel i nezletilý žalobce. Městský soud v Praze dále uvedl, že pokud jde o posouzení existence překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, žalovaný nepochybil, pokud na straně žalobce tyto překážky neshledal.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce prostřednictvím své právní zástupkyně včas opravný prostředek, který byl nadepsán jako „odvolání“ a posléze dalším podáním ze dne 1. 6. 2005 dodatečně označen jako kasační stížnost. V něm žalobce odkazuje na důvody, které uvedla jeho matka ve své kasační stížnosti podané u téhož soudu v souběžně probíhajícím řízení. Odvozuje své důvody od důvodů své matky. Nad to je v kasační stížnosti znovu upozorňováno na skutečnost, že nezletilý žalobce se narodil na území České republiky a jeho otcem je Čech. Matka sice nezná skutečné jméno otce dítěte, neboť ten ji opustil, avšak nedokáže si představit, jakým způsobem by otce dítěte „dohonila“, když v podstatě strohé informace, které jí o své osobě poskytl, se nejeví jako pravdivé. Nezletilý žalobce se ovšem narodil v této zemi a zajisté má i z tohoto titulu svá práva, přičemž jedním z nich je vyrůstat v zemi, která je jeho zemí rodnou. V kasační stížnosti poukazuje zákonná zástupkyně nezletilého žalobce na zdravotní stav dítěte, který podle lékařských zpráv bude nucen ve třech letech věku podrobit se operaci. Pokud by dítě nemohlo žít v této zemi, byl by jeho život ohrožen. Navíc je matka přesvědčena, že lékařská péče, které se jí dostalo v České republice v těhotenství i po narození dítěte, je na podstatně vyšší úrovni, než v její původní vlasti. I z tohoto důvodu se obává o život nezletilého, pokud by byla nucena z České republiky vycestovat, nehledě k tomu, že nebezpečný by byl pro dítě již samotný transport do Arménie. Na výzvu soudu byla kasační stížnost doplněna i návrhem rozsudečného výroku, v němž se požaduje, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí podle ustanovení § 110 s. ř. s. zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení. Současně s podanou kasační stížností požádal nezletilý žalobce o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 107 s. ř. s., když má za to, že jeho nepřiznání by mělo za následek ukončení pobytu nezletilého a jeho matky na území České republiky, což by znamenalo nemožnost vyčkat posouzení kasační stížnosti. Následné vycestování do země, ve které hrozí nezletilému nebezpečí, před nímž jeho matka hledala na území České republiky ochranu, je důvodem pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Podle obsahu spisu žalovaný ke kasační stížnosti písemně vyjádření nepodal.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek podle ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Přestože zástupkyně nezletilého stěžovatele v podané kasační stížnosti a jejím doplňku nepodřazuje důvody kasační stížnosti příslušnému ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., je ze znění kasační stížnosti seznatelné, že Městskému soudu v Praze vytýká opomenutí zabývat se jednou ze žalobních námitek, která se vztahovala k možnosti udělení tzv. humanitárního azylu nezletilému stěžovateli. Již v žalobě a zejména pak při jednání u Městského soudu v Praze právní zástupkyně nezletilého stěžovatele připomněla jeho nepříznivý zdravotní stav, který si ve třech letech jeho věku vyžádá podle lékařských zpráv operativní řešení, takže již samotný transport dítěte do země původu matky by byl pro něho nebezpečný, nehledě k tomu, že v této zemi by se mu nemohlo dostat takové zdravotní péče jako v České republice. Soud se však touto námitkou ve svém rozhodnutí vůbec nezabýval. Lze dovodit, že jde o kasační důvod podřaditelný pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Tuto námitku shledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je přitom založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostacích odůvodnění soudního rozhodnutí. O takový případ jde právě v projednávané věci. Ačkoliv jednou ze žalobních námitek zástupkyně stěžovatele v řízení před Městským soudem v Praze byla skutečnost, že se žalovaný nezabýval řádně možností udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, tedy z humanitárních důvodů, přičemž v této souvislosti bylo poukazováno na jeho nepříznivý zdravotní stav a nemožnost transportu do země původu matky, Městský soud v Praze se touto žalobní námitkou vůbec nezabýval – alespoň to nelze seznat z odůvodnění napadeného rozsudku. Nejvyšší správní soud přitom již opakovaně judikoval, že opomene-li krajský soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu přezkoumat jednu ze žalobních námitek, je jeho rozhodnutí, jímž žalobu zamítl, nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Jde o důvod zrušení rozsudku krajského soudu, který dokonce umožňuje Nejvyššímu správnímu soudu zrušit napadený rozsudek, aniž by taková námitka byla v kasační stížnosti uplatněna (§ 109 odst. 3 s. ř. s.). Na tom nemění nic ani skutečnost, že udělení tzv. humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu spočívá na volné úvaze příslušného správního orgánu, přičemž na jeho udělení není právní nárok. Z odůvodnění rozsudku soudu však musí být patrné, že se přezkoumáním neudělení tohoto tytu azylu zabýval a zda náležitě přezkoumal postup správního orgánu při jeho neudělení, tj., že přezkoumal, zda správní orgán nevybočil z obecních mezí daných zákonnými principy platného právního řádu, zde především zákazu diskriminace, či z hlediska procesních předpisů. Nutno připomenout, že smyslem udělení humanitárního azylu je možnost daná správnímu orgánu zareagovat jak na případy předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody jeho udělení (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, či u osob přicházejících z oblasti postižené humanitární katastrofou, ať již způsobenou lidskými či přírodními faktory, tak i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly). Na tyto otázky však v odůvodnění napadeného rozsudku odpověď nalézt nelze.

Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnost důvodnou a nezbylo mu, než napadený rozsudek Městského soudu v Praze z tohoto důvodu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení je Městský soud v Praze vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

V novém rozhodnutí o věci rozhodne Městský soud v Praze i o náhradě nákladů řízení o podané kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. června 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu